

Τί γίνεται με τον COVID-19 στο χώρο των Μουσείων και Κέντρων Επιστήμης και Τεχνολογίας;

Πόσο ανησυχούμε;

Ευρήματα και συστάσεις

Ο πολιτισμός αποκτά σημασία σε αβέβαιους καιρούς κρίσεων, μας φέρνει κοντά. Βλέπουμε μια άνευ προηγουμένου δημιουργική ψηφιακή χρήση και δέσμευση με τον πολιτισμό και μέσω αυτού στον κόσμο.

Η πλειοψηφία των μουσείων στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο είναι κλειστά. Το να «κλείνεις» τις πόρτες για το κοινό οδηγεί σε δραστική απώλεια εισοδήματος για πολλά μουσεία. Ενώ μερικά έχουν δει τον προϋπολογισμό τους ελάχιστα επηρεασμένο μέχρι σήμερα, μερικά μουσεία, ειδικά τα μεγαλύτερα, καθώς και εκείνα που βρίσκονται σε τουριστικές περιοχές, έχουν αναφέρει μια απώλεια εισοδήματος 75-80%, με τις εβδομαδιαίες απώλειες να αθροίζουν μέχρι και εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ.¹

Δεν υπάρχει ταχεία επιστροφή στο φυσιολογικό - αντί να κάνουμε στόχο μας την επιστροφή στο φυσιολογικό, πρέπει να διδαχθούμε από αυτήν την κρίση προκειμένου να ανταποκριθούμε αποτελεσματικά, να μετριάσουμε, να προσαρμοστούμε και να ενσωματώσουμε. Καλούμε τις κυβερνήσεις να επενδύσουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης στο μέλλον, να υποστηρίξουν αυτό που μας ενώνει, ενώ τόσα άλλα πράγματα μας χωρίζουν. Τα μουσεία μπορεί να μην αλλάξουν τον κόσμο, αλλά τα μουσεία στα καλύτερά τους μπορούν να δείξουν τι μπορεί να κάνει η ανθρωπότητα στα καλύτερά της.

Το ΝΟΗΣΙΣ ζητεί την επαρκή στήριξη που παρέχεται από ευρωπαϊκούς, εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς φορείς για τον μετριασμό των απωλειών των μουσείων σε όλη την Ευρώπη, τη διασφάλιση των μισθών των μελών του προσωπικού και τη συνέχιση της επένδυσης σε έργα μεγάλης κλίμακας σε συνεργασίες με μουσεία σε όλη την Ευρώπη.

Τα μουσεία ήταν γρήγορα και προορατικά στην ανταπόκρισή τους στην πανδημία. Έχουν μετατοπίσει την εστίασή τους στην αντιμετώπιση των αναγκών εντός των κοινοτήτων τους. Από τη δωρεά μασκών και γαντιών στα νοσοκομεία, μέχρι τη συλλογή αντικειμένων και ιστοριών ανθρώπων για τη διατήρηση και την εκμάθηση από αυτή την εμπειρία με την αύξηση των ψηφιακών υπηρεσιών, την κοινή χρήση συλλογών, την προσφορά ψηφιακών εργαλείων και την αύξηση των ψηφιακών υπηρεσιών για τη συμμετοχή και την άνεση των ανθρώπων που διαμένουν στο σπίτι.

Σε αυτούς τους καιρούς, η ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά συμβάλλει στην απόλαυση και τη δημιουργικότητα των ανθρώπων περισσότερο από ποτέ. Το ΝΟΗΣΙΣ επιδιώκει τα μουσεία και τα ενδιαφερόμενα μέρη να αναγνωρίσουν ότι το ψηφιακό μουσείο δεν είναι μια μακρινή υπόσχεση ή μια πηγή αναξιοποίητων δυνατοτήτων, αλλά ότι η ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά και η ψηφιακή δέσμευση έχει αποδείξει την αξία της κατά τις τελευταίες εβδομάδες, φέρνοντας τους ανθρώπους μαζί,

¹ Τα μουσεία επηρεάζονται με διάφορους τρόπους από το COVID-19: Στις αγροτικές περιοχές, τα μουσεία πλήττονται από την έλλειψη πρόσβασης σε πόρους που σχετίζονται με τις μεταφορές, διπλά στους επισκέπτες, και την πλήρη διακοπή των προγραμμάτων προβολής

ενθαρρύνοντας τη δημιουργικότητα, την ανταλλαγή εμπειριών, προσφέροντας ένα εικονικό χώρο για την οικοδόμηση ιδεών από κοινού.

Το ΝΟΗΣΙΣ ενημερώνει τα ενδιαφερόμενα μέρη να αυξήσουν τις ψηφιακές τους προσπάθειες στο μέλλον, μετά από αυτή την περίοδο ακραίων μέτρων με πρωτοφανή ψηφιακή δραστηριότητα. Οι προϋπολογισμοί και οι στρατηγικές θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε αυτά τα ευρήματα, να επωφελούνται από τις τρέχουσες προσπάθειες και να επιτρέπουν επενδύσεις σε ψηφιακές προσφορές, υπηρεσίες και υποδομές στο μέλλον. Η παροχή ψηφιακών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε μουσεία και η συμμετοχή του ψηφιακού κοινού ως παράγοντες επιτυχίας στα πλαίσια αξιολόγησης, αποδεικνύονται κάθε μέρα όλο και πιο σημαντικές.

Τα μουσεία και η κοινωνία γενικότερα είναι υποχρεωμένα να εργαστούν για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης, της ετοιμότητας, του ελέγχου και των μεθόδων αντίδρασης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στο μέλλον, συμπεριλαμβανομένων σχεδίων έκτακτης ανάγκης, τόσο για τις δημόσιες όσο και για τις εσωτερικές διαδικασίες εργασίας. Οι νέες μέθοδοι εργασίας στα μουσεία που έχουν ενεργοποιηθεί από αυτήν την κρίση πρέπει να εξεταστούν για μελλοντικές, πιο ευέλικτες μεθόδους εργασίας στα μουσεία γενικά.

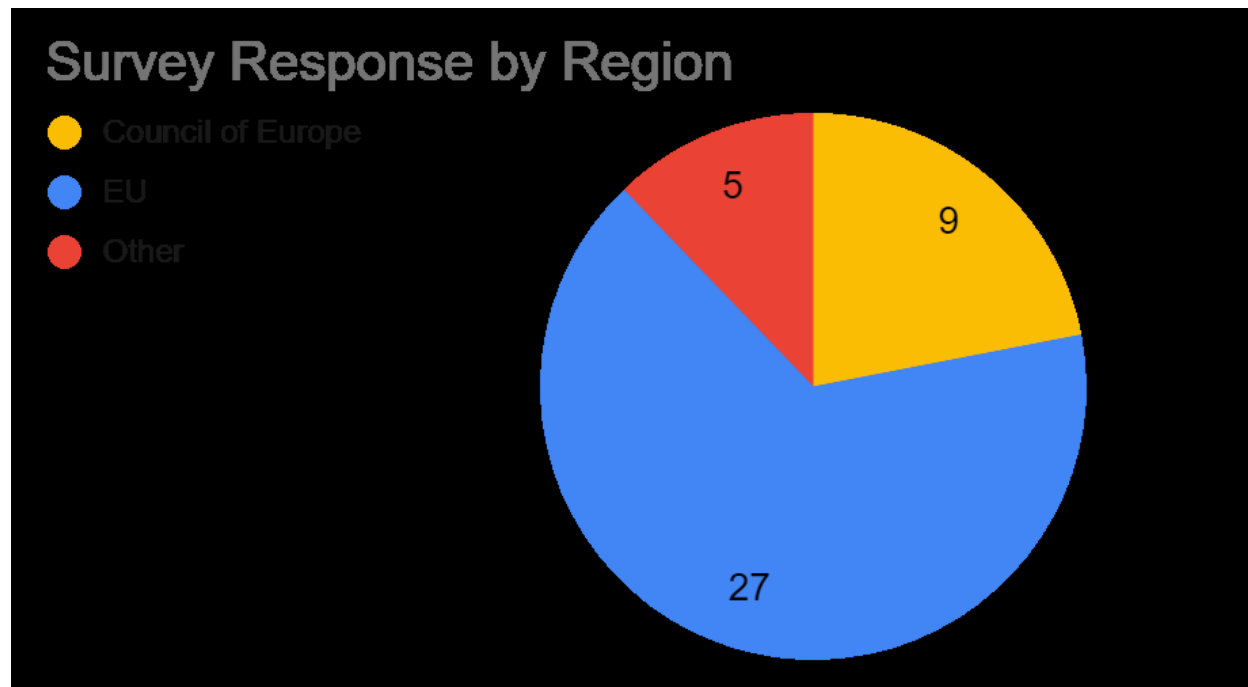
Ακολουθούν στοιχεία από τη μελέτη που πραγματοποίησε ένα από τα μεγαλύτερα Τεχνολογικά Κέντρα διεθνώς, το NEMO Amsterdam και αφορούν σε έρευνα σχετικά με τις επιπτώσεις που προκαλεί ο COVID-19 στο χώρο των Κέντρων Πολιτισμού και Επιστημών (τα γραφήματα είναι στην αγγλική γλώσσα).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ NEMO NETWORKING SCIENCE MUSEUMS

Πόσα μουσεία ανταποκρίθηκαν;

650 Μουσεία μέχρι τις 3 Απριλίου 2020

Από πόσες χώρες; 41 χώρες συνολικά

- Μουσεία και από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, από 9 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και σχόλια από μουσεία στις ΗΠΑ, Φιλιππίνες, Μαλαισία, Γαλλική Πολυνησία, Ιράν.

Πώς επηρεάζονται τα μουσεία;

Τα μουσεία είναι κλειστά.

- Τα περισσότερα μουσεία είναι κλειστά (92%), με ορισμένες εξαιρέσεις στη Σουηδία, την Αλβανία και την Αυστρία.

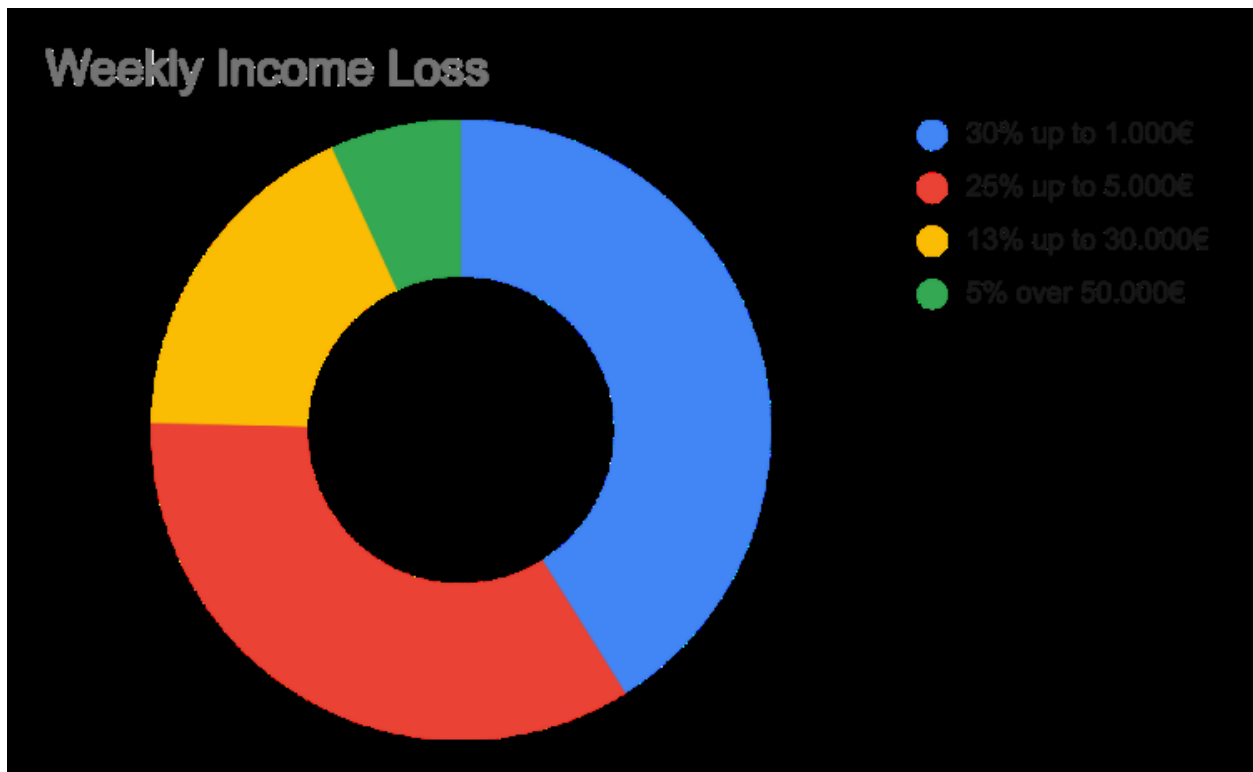
- Για πολλούς από αυτούς, δεν έχει οριστεί ακόμη ημερομηνία επαναλειτουργίας. Τα μουσεία που ανταποκρίνονται αναμένεται να ανοίξουν εκ νέου από τα μέσα Απριλίου μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2020 (Ρουμανία) λόγω της πανδημίας. Ωστόσο, το εκ νέου άνοιγμα συσχετίζεται άμεσα με την αναπτυσσόμενη κατάσταση σε κάθε μία από τις χώρες.

Στην Αυστρία, ορισμένα μουσεία ανέφεραν ότι είναι ανοιχτά γενικά μόνο μια ορισμένη περίοδο κατά τη διάρκεια του έτους, ανοίγοντας για τη θερινή περίοδο του Μαΐου.

Στις χώρες όπου τα μουσεία είναι ακόμα ανοικτά, τα μουσεία σημείωσαν μια αύξηση επισκεπτών κατά τη διάρκεια της κρίσης corona.

Απώλεια εισοδήματος

- Τα περισσότερα μουσεία έχουν ως αποτελέσματα απώλεια εισοδήματος από απώλεια εσόδων από εισιτήρια, καταστήματα, καφετέριες και άλλες υπηρεσίες. Μετά από 2 εβδομάδες κλεισίματος, δεν ήταν σε θέση όλα τα μουσεία να παρέχουν στοιχεία σχετικά με τις απώλειές τους.
- Από τα μουσεία που παρέχουν στοιχεία, το 30% χάνει έως και 1000 ευρώ/εβδομάδα, 25% των μουσείων χάνουν μέχρι 5.000 ευρώ/εβδομάδα, 13% χάνουν μέχρι 30.000 ευρώ/εβδομάδα, και 5% χάνουν πάνω από 50.000 ευρώ/εβδομάδα.
- Τα μεγάλα μουσεία, όπως το Rijksmuseum, το Μουσείο Kunsthistorisches Βιέννης, το Μουσείο Stedelijk χάνουν μεταξύ 100.000 ευρώ και 600.000 ευρώ την εβδομάδα!

- Αυτή η εικόνα είναι λιγότερο ακριβής για τα ιδιωτικά μουσεία που αντλούν χαρακτηριστικά το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους από τις πωλήσεις. Μερικά από αυτά τα μουσεία ανέφεραν ότι ολόκληρος ο προϋπολογισμός τους για την περίοδο κατά την οποία το μουσείο είναι κλειστό χάνεται. Μερικά από τα πιο επηρεαζόμενα μουσεία φοβούνται ότι τελικά θα πρέπει να κλείσουν μόνιμα.
- Τα μουσεία των τουριστικών περιοχών αντιμετωπίζουν έκτακτη απώλεια εισοδήματος 75-80% λόγω της πλήρους διακοπής του τουρισμού και της πιθανής συνέχισης των περιορισμών τη θερινή περίοδο.
- Σε γενικές γραμμές, τα δημόσια μουσεία ανησυχούν περισσότερο για τη συνέχιση πρόσθετων προγραμμάτων ή ειδικών δραστηριοτήτων και τη συνέχιση των συμβάσεων με ελεύθερους επαγγελματίες και επιχειρήσεις.

- Επηρεάζονται οι χορηγήσεις και ο δανεισμός: οι περισσότερες διεθνείς εκθέσεις , τα συνέδρια και οι εκδηλώσεις το 2020 αναβάλλονται, καθώς οι διεθνείς μεταφορές και τα δάνεια δεν μπορούν να προγραμματιστούν για τους επόμενους μήνες (έλλειψη διαθεσιμότητας υπηρεσιών μεταφορών, μερικώς κλειστά σύνορα, έλλειψη ανθρωπίνων πόρων για τη διαχείριση δανείων, περιορισμένο ενδιαφέρον παρακολούθησης και επιμόρφωσης).

- Πολλά μουσεία ανέφεραν ότι τα έργα που έχουν τεθεί σε αναμονή είναι κυρίως μελλοντικά μακροπρόθεσμα έργα υποδομής, τα οποία θα επανεξεταστούν πλήρως λόγω πιθανών τροποποιήσεων του προϋπολογισμού που σχετίζονται με την κρίση.

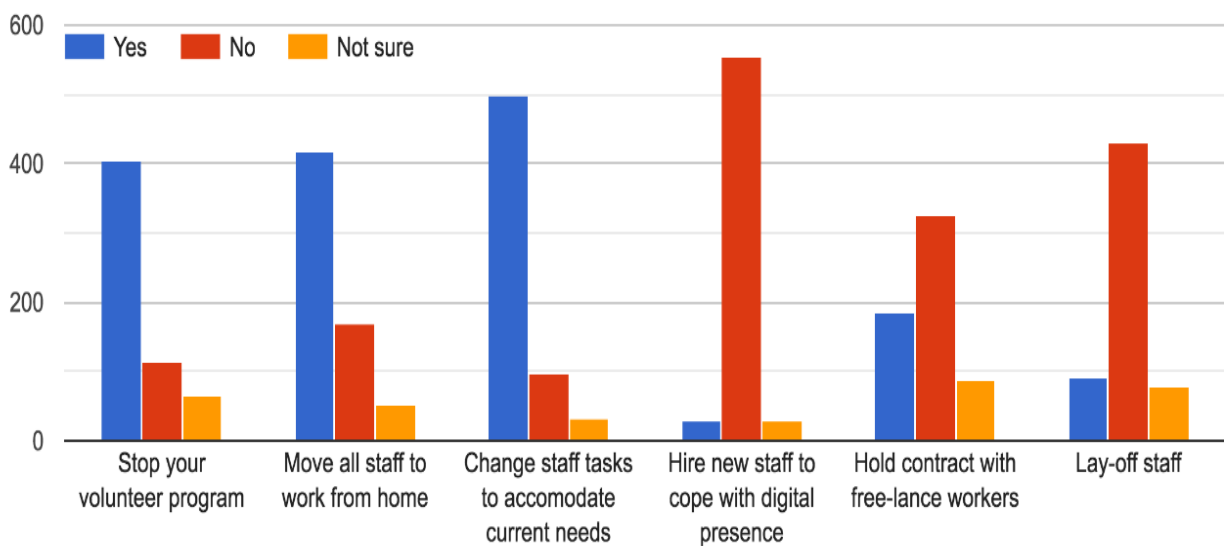
Πώς αντιδρούν τα Μουσεία στην κατάσταση;

Προσωπικό και προϋπολογισμός

- Τα καλά νέα είναι ότι η πλειοψηφία των μουσείων δεν χρειάστηκε ακόμα να απολύσει προσωπικό. Περίπου το 70% των μουσείων αναφέρουν ότι έχουν αλλάξει καθήκοντα προσωπικού για να ικανοποιήσουν τις τρέχουσες ανάγκες.

- Ωστόσο, ένας σημαντικός αριθμός μουσείων έχουν θέσει τις συμβάσεις τους με ελεύθερους επαγγελματίες σε αναμονή και τα περισσότερα έχουν σταματήσει εντελώς τα εθελοντικά τους προγράμματα.

What changes have you made/ expect to make in the short-term?

- Όσον αφορά τις εναλλακτικές πηγές εισοδήματος, πολλά μουσεία αναφέρουν την τρέχουσα ή μελλοντική πρόσβαση σε εθνικά προγράμματα χρηματοδότησης έκτακτης ανάγκης corona. Τα καθεστώτα αυτά περιλαμβάνουν κυρίως την κάλυψη των μισθών ή/και των χαμένων εισοδημάτων.
- Μουσεία από 12 χώρες αναφέρουν ότι βρίσκονται σε εξέλιξη συζητήσεις για ένα ταμείο επείγουσας κουλτούρας, μουσεία από 8 χώρες αναφέρουν ότι το ταμείο έκτακτης ανάγκης έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή, ενώ μουσεία από 15 χώρες δηλώνουν ότι δεν υπάρχει διαθέσιμο πρόγραμμα χρηματοδότησης έκτακτης ανάγκης στη χώρα τους.
- Τα χρηματοδοτικά προγράμματα διαφέρουν από χώρα σε χώρα: ορισμένα καλύπτουν μόνο οργανισμούς που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο, ορισμένα ισχύουν μόνο για τα ιδιωτικά μουσεία.

Countries

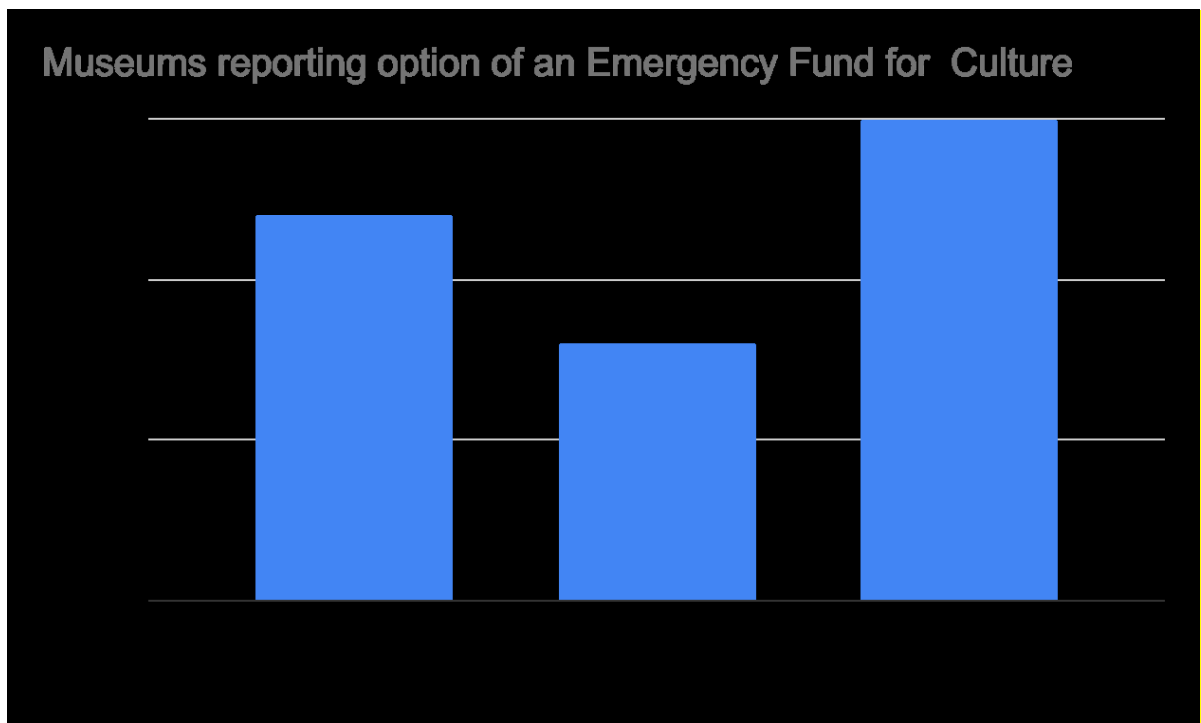
(column scale 5,10,15)

Raw scale

Under discussion/ 12

Available / 8

none / 15

Emergency Culture Fund

Επικοινωνία Μουσείων και Ηλεκτρονική Παρουσία

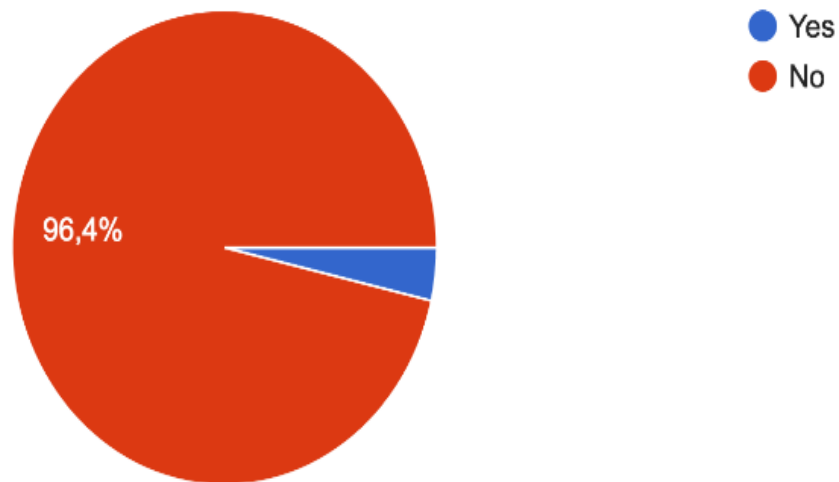
Πάνω από το 60% των μουσείων έχουν αυξήσει την παρουσία τους στο διαδίκτυο από τότε που έκλεισαν λόγω μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, ενώ μόνο το 13,4 % έχουν αυξήσει τον προϋπολογισμό τους για τις διαδικτυακές δραστηριότητες.

Εργαλεία και κανάλια

- Τα περισσότερα μουσεία χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης περισσότερο από πριν, σε συνεργασία με hashtags και διαθέτουν μεμονωμένα αντικείμενα στο κοινό τους. Επιπλέον, οι εικονικές περιηγήσεις και οι διαδικτυακές εκθέσεις έχουν αυξηθεί.
- Ένας υπολογίσιμος αριθμός μουσείων εξετάζουν το ενδεχόμενο να γίνουν πιο δραστήρια σε podcasts, ζωντανό περιεχόμενο και δημιουργία παιχνιδιών. Αυτό δείχνει προς την κατεύθυνση των μουσείων που αναζητούν ανατροφοδότηση και δέσμευση του online κοινού που απευθύνονται σε όλους.

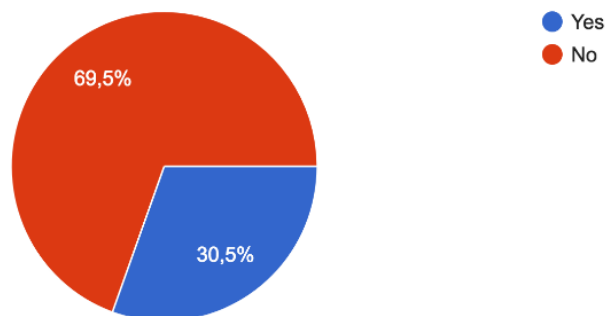
Have you hired new staff to manage the increased online presence?*

639 Antworten

Have you changed staff responsibility so that someone who usually doesn't work with communication is managing the online presence (website, social media, newsletters etc.)?*

633 Antworten

Αυξημένες διαδικτυακές επισκέψεις

- Το 40% των μουσείων που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα έχουν παρατηρήσει αυξημένες διαδικτυακές επισκέψεις από τότε που έκλεισαν.
- Από αυτούς, το 41% σημειώνει αύξηση των επισκέψεων έως και 20% την εβδομάδα στην ιστοσελίδα του, το 38% σημειώνει αύξηση έως και 50%, το 8% σημειώνει αύξηση έως και 100%, ενώ το 13% των μουσείων σημείωσε αύξηση έως και 500% την εβδομάδα.
- Πάνω από το 70% των μουσείων έχουν αυξήσει τις δραστηριότητές τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σχεδόν το 80% από αυτά χρησιμοποιούν κυρίως το Facebook και σχεδόν το 20% χρησιμοποιούν το Instagram ως πλατφόρμες για τις δραστηριότητές τους.

Διαδικασίες εργασίας στα Μουσεία

- Περίπου το 50% των μουσείων δήλωσαν ότι πάνω από το 80% του προσωπικού εργάζεται σήμερα από το σπίτι.
- Ενώ τα περισσότερα μουσεία χρησιμοποιούν πολλαπλά εργαλεία και πλατφόρμες για να επικοινωνούν εσωτερικά, ορισμένα εργαλεία προτιμώνται από άλλα. Οι διασκέψεις με βίντεο (όπως το Zoom ή το Skype) και τα προγράμματα συνομιλίας (όπως οι ομάδες της Microsoft ή το Whatsapp) έχουν αποδειχθεί τα πιο δημοφιλή μεταξύ των επαγγελματιών του μουσείου που εργάζονται από το σπίτι.

Σχετικά με τα μουσεία που ανταποκρίθηκαν

Τοποθεσία των μουσείων

- Περίπου το 40% των μουσείων που ανταποκρίνονται βρίσκονται σε αστική περιοχή.
- Πάνω από το 30% βρίσκονται σε αγροτική περιοχή.
- Πάνω από το 25 % βρίσκονται σε πρωτεύουσες χωρών.

Μέγεθος του μουσείου (από το προσωπικό)

- Πάνω από το 45% των μουσείων που ανταποκρίθηκαν έχουν λιγότερα από 10 μέλη προσωπικού.
- Από την άλλη πλευρά, περίπου το 12 % των μουσείων που ανταποκρίνονται έχουν περισσότερα από 100 μέλη του προσωπικού.
- Σε γενικές γραμμές, θεωρούμε ότι αυτό είναι μια αρκετά ακριβής αναπαράσταση των μεγεθών των μουσείων στην Ευρώπη.

ΝΟΗΣΙΣ: Συμπεράσματα – απόψεις

«Είναι εύκολο να αναγνωρίσεις τους αστροφυσικούς σε μια παρέα. Κοιτάνε πάντα ψηλά προς τ' άστρα», Γιάννης Σειραδάκης.

Συνεχίζοντας το ταξίδι στην πρόοδο, την Επιστήμη και την Τεχνολογία, η ύπαρξη ενός Τεχνολογικού Κέντρου στην Ελλάδα που έχει καταφέρει να αντέχει με τις μικρές του δυνάμεις στο Διεθνή ανταγωνισμό και να ηγείται σήμερα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, έχει ιδιαίτερη αξία.

Πρέπει να αντιληφθούμε σαν κοινωνία τον ρόλο και τη σημασία που οι φορείς διάχυσης της γνώσης διαδραματίζουν στην εκπαίδευση, στη διαμόρφωση επιστημονικής και πολιτιστικής συνείδησης, στην καινοτομία και την ταχύτατη διάδοση της Τεχνολογίας.

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι στη Κίνα και στη Μέση Ανατολή οικοδομούνται σήμερα πάνω από 200 σύγχρονα νέα υψηλών προδιαγραφών και κόστους Τεχνολογικά Κέντρα και στην Ευρώπη και τις Η.Π.Α λειτουργούν ήδη πάνω από 3.500.

Καλούνται να συμμετέχουν από την πλευρά τους στην άτυπη εκπαίδευση και να ενισχύσουν την «ακοή», την «όραση», την «όσφρηση», **τη νόηση** και τους ορίζοντες των νέων στην πορεία της Τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης

Η ανησυχία των Κέντρων να λειτουργούν ως καταλύτες της μηχανής της νέας γενιάς, να ψυχαγωγούν εκπαιδευτικά και να αναγκάζονται να ερευνούν και να παράγουν το καινούργιο και το νέο είναι συνεχής και κοπιαστική.

Μεταμορφώνονται και μεταλλάσσονται δυναμικά για να ακολουθούν και να προβάλλουν το σύγχρονο και απαιτούνται νέες ιδέες, δαπάνες και εφαρμογές, ώστε να αποτελούν βιωματική, μοναδική εμπειρία για τον μεμονωμένο επισκέπτη και την οικογένεια.

Πριν από μερικά χρόνια βρεθήκαμε και εμείς σε πολύ δύσκολη θέση και καταβάλλαμε κάθε δυνατή προσπάθεια να βγούμε από μια σοβαρή κρίση. Πλησιάσαμε στην απόλυτη διακοπή των εργασιών μας και βιώσαμε προσωρινά την εγκατάλειψη και την αδιαφορία. Όμως βρήκαμε συμπαράστατες την κοινωνία, τα παιδιά, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ανθρώπους και Επιστήμονες που αναγνώρισαν την προσφορά μας και μας στήριξαν.

Κατορθώσαμε έτσι να πείσουμε την Πολιτεία για την απόλυτη ανάγκη να στηρίξει το ΝΟΗΣΙΣ και από τότε έχουμε προχωρήσει αρκετά, με χαρακτηριστικά δείγματα εξωστρέφειας, θετικών αποτελεσμάτων και διακρίσεων με συνεχή κρατική ενίσχυση.

Το ΝΟΗΣΙΣ ανεβαίνει σιγά σιγά την ανηφόρα προς τη κορυφή. Δρόμος δύσκολος και τραχύς αλλά γνώριμος και προσιτός.

Εμείς, στο ΝΟΗΣΙΣ έχουμε αποφασίσει και εργαζόμαστε για να μη ζήσουμε καταστάσεις που θα απαξιώσουν και θα υποβαθμίσουν το Έργο μας.

Με την εκτίμησή σας και την κριτική σας σας έχουμε συμπαραστάτες και σεβόμαστε κάθε σας προσδοκία για τον φορέα, ώστε να μπορέσουμε να γευτούμε όλοι τα κοινά οφέλη και να συνεχίσουμε με κατεύθυνση την εργατικότητα, την αριστεία και την παροχή υπηρεσιών που χρειάζεται να απολαμβάνει ο Έλληνας πολίτης και ο τουρίστας, όταν θελήσει να επισκεφθεί χώρους όπως το ΝΟΗΣΙΣ.

Θέλουμε αυτή τη δεύτερη εικόνα για τον φορέα μας και ακόμα καλύτερη.

Προσπαθούμε για αυτό.

Έχουμε πολλά να κάνουμε και μπορούμε.

Συνεχίζουμε το ταξίδι...

Θανάσης Κοντονικολάου
Γενικός Διευθυντής ΝΟΗΣΙΣ

Το άρθρο είναι αφιερωμένο στον εκλιπόντα Γιάννη Σειραδάκη, που μοιράστηκε τις ανησυχίες και τις αγωνίες μας και θα παραμείνει στη μνήμη και το DNA μας ως πρότυπο δασκάλου, επιστήμονα και ανθρώπου.